

Termin udzielania odpowiedzi: 30/09/2011

Wstęp¹

Stan rozwoju rynku gazu ziemnego w Polsce, pomimo formalnej implementacji prorynkowych regulacji unijnych do przepisów prawa krajowego, jest w dalszym ciągu niesatysfakcjonujący. Przede wszystkim brak jest ukształtowanej struktury hurtowego rynku gazu zdolnego do generowania rynkowych sygnałów cenowych, a tym samym realnych warunków do zmiany sprzedawcy gazu i rozwoju rynku detalicznego. Z tego względu polski rynek gazu wykazuje strukturalne ograniczenia uczestnictwa w faktycznej - technicznej i handlowej - integracji z regionalnymi rynkami europejskimi.¹ Zmonopolizowany rynek gazu ziemnego nie może więc zostać uwolniony od administracyjnej regulacji cen gazu w trybie określonym w art. 49 ustawy - Prawo energetyczne.

Powyższe uwarunkowania oraz fakt, że Rada Ministrów przyjmując Politykę energetyczną do 2030 roku oraz Program działań wykonawczych na lata 2009-2012 powierzyła Prezesowi URE w pkt 3 Działania 5.6 Programu wykonawczego, opracowanie Mapy drogowej uwolnienia cen gazu ziemnego, oznaczają konieczność podjęcia intensywnych działań nakierowanych na zbudowanie płynnego i transparentnego hurtowego rynku gazu, zdolnego do wykreowania rynkowej ceny gazu ziemnego.

Jednym ze sposobów przyspieszenia procesu demonopolizacji rynku gazu i zainicjowania rozwoju konkurencji, jest wykorzystanie tzw. programu uwalniania gazu. Programy uwalniania gazu były stosowane w wielu krajach europejskich i są rekomendowane do stosowania przez Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/73/WE z dnia 13 lipca 2009 r. dotyczącą wspólnych zasad rynku wewnętrznego gazu ziemnego i uchylającą dyrektywę 2005/55/WE (pkt 33 Preambuły). Program uwalniania gazu polega na odsprzedaniu na rynek hurtowy części gazu należącego do podmiotu posiadającego pozycję monopolistyczną lub dominującą wraz z istniejącymi mocami przesyłowymi i magazynowymi. Programy takie pozwalają na zmianę struktury podmiotowej na rynku gazu, bez naruszania importowych zobowiązań długoterminowych tego podmiotu.

Biorąc pod uwagę powyższe uwarunkowania oraz kryteria oceny rynku konkurencyjnego, określone w art. 49 ustawy Prawo energetyczne, Prezes URE zamierza przygotować propozycje programu uwalniania gazu ziemnego po konsultacjach z uczestnikami rynku gazu oraz po analizie ich preferencji i oczekiwań. Niniejsze badanie jest elementem przygotowania wyżej wymienionej Mapy drogowej uwolnienia cen gazu ziemnego, a jego wyniki pozwolą na przygotowanie prorynkowych rekomendacji działań wraz ze szczegółowym harmonogramem ich wdrażania.

¹Konkluzje Rady Europejskiej z 4 lutego 2011 r.
http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_Data/docs/pressdata/en/ec/119141.pdf

Punktem wyjścia do niniejszego badania jest założenie, że obowiązujące - krajowe i unijne - regulacje są stosowane w funkcji pro konkurencyjnego rozwoju rynku, a faktyczna realizacja programu wymaga jego przygotowania oraz opublikowania z odpowiednim wyprzedzeniem, zapewniającym zainteresowanym podmiotom przygotowanie się do uczestnictwa w tym programie.

Kwestionariusz w formie elektronicznej, można pobrać ze strony internetowej:
www.ure.gov.pl.

Pytania dotyczące treści niniejszego kwestionariusza należy kierować do:

Pani Marzanny Kwiecień tel. +22/66-16-458, email: marzanna.kwiecien@ure.gov.pl lub do Pani Anny Podlasin tel + 22/66-16-226, email: anna.podlasin@ure.gov.pl

Przy wszelkich kontaktach dotyczących tej sprawy należy podawać następujący numer referencyjny: „Rynek gazu - badanie”.

Wypełniony kwestionariusz należy przesłać w formie papierowej i elektronicznej na adres:

Prezes Urzędu Regulacji Energetyki, 00-872 Warszawa, ul. Chłodna 64; email: dpk@ure.gov.pl

Udział w badaniu polega na udzieleniu odpowiedzi na załączone pytania. Szczegółowe odpowiedzi mają duże znaczenie dla dokonania właściwej oceny i zaprojektowania właściwych działań, dotyczących dalszej liberalizacji polskiego sektora gazu. Jeżeli zdaniem Państwa któreś z pytań nie ma znaczenia dla sprawy lub nie dotyczy Państwa działalności, należy to zaznaczyć i uzasadnić swoją opinię. Jeśli zdaniem Państwa powinno się uwzględnić dodatkowe kwestie, które pominięto w kwestionariuszu, Urząd Regulacji Energetyki przyjmie wszelkie uwagi na ten temat.

Ważne: Jeżeli w wypełnionej ankiecie znajdują się informacje, które nie powinny być upublicznione, to należy przesłać dwie wersje odpowiedzi: (i) wersję NIEJAWNA oraz (ii) wersję JAWNA, z której usunięto wszelkie tajemnice handlowe oraz pozostałe informacje poufne.

DZIĘKUJEMY ZA WSPÓŁPRACĘ



Uwarunkowania wprowadzenia programu uwalniania gazu w Polsce.

Tam gdzie funkcjonuje wolny rynek gazu oraz istnieją zróżnicowane drogi jego przesyłu i liczni importerzy, tam programy uwalniania gazu nie są potrzebne. Natomiast tam gdzie są ograniczenia w dostępie do infrastruktury przesyłu, a jedno przedsiębiorstwo, poprzez długoterminowe kontrakty typu „bierz lub płać” posiada dominującą pozycję na rynku, konieczna jest administracyjna interwencja, aby zainicjować mechanizmy konkurencji i zaktywizować stronę popytową do poszukiwania alternatywnych ofert sprzedaży. Uwolnienie racjonalnego wolumenu gazu ziemnego przez podmiot łączący funkcje importera, hurtownika i sprzedawcy do odbiorców końcowych, powinno w krótkim czasie doprowadzić do pojawienia się wielu sprzedawców w segmencie sprzedaży hurtowej i segmencie sprzedaży do odbiorców przemysłowych. Wprowadzenie na rynek dostaw gazu przyczynić się może do rozwoju ośrodków handlu gazem co w efekcie zwiększy transparentność cenową, stymulując dalszy rozwój konkurencji na rynku, na którym żaden z podmiotów nie będzie posiadał pozycji dominującej.

1. Program uwalniania gazu. Kiedy i ile?

1a. Program uwalniania gazu polegający na publicznej aukcji sprzedaży gazu ziemnego przez PGNiG SA przeprowadzonej w 2012 r. na zasadach wcześniej udostępnionych zainteresowanym, powinien obejmować (proszę uzupełnić):

% prognozowanej rocznej sprzedaży, począwszy od 2013 r. w kontrakcie 3-letnim,

% pozostałej prognozowanej rocznej sprzedaży, począwszy do 2014 r. w kontrakcie 2-letnim,

% pozostałej rocznej prognozowanej sprzedaży, począwszy od 2015 r. w kontrakcie rocznym.

Proszę o uzasadnienie odpowiedzi:

Program uwalniania gazu w ocenie Spółki powinien przede wszystkim zostać przygotowany z uwzględnieniem zapewnieni bezpieczeństwa energetycznego kraju. Zasady kształtujące konkurencyjny rynek gazu w Polsce nie mogą opierać się na założeniach sprzecznych z jego istotą dlatego też powinny być porównywalne do zasad obowiązujących w innych krajach, które wdrożyły rynek konkurencyjny. W kontekście bezpieczeństwa energetycznego należy mieć także na uwadze realną możliwość odpływu wolumenu gazu z Polski w przypadku, gdy jego cena będzie niższa w stosunku do cen gazu notowanych na rynkach zagranicznych. W tym kontekście wolumen gazu podlegający PUG uzależniony jest ściśle od zasad na jakich określana będzie wartość rynkowa gazu podlegającego programowi. Mając na uwadze ograniczenia systemu przesyłowego, odpływ gazu krajowego spowoduje zachwianie gospodarki krajowej wynikające z deficytu w krajowym bilansie gazu, który nie będzie mógł być uzupełniony ze względu na ograniczenia techniczne w możliwości jego pozyskania. Nawet w sytuacji pojawienia się wolnych mocy przesyłowych, odpływ tańszego gazu, pochodzącego z rynku krajowego, stworzy konieczność uzupełniania deficytu krajowego bilansu gazu, poprzez kupowanie droższego gazu spoza Polski, co skutkować może m.in. obniżeniem konkurencyjności narodowej gospodarki.

W skrajnym przypadku istnieje ryzyko wzięcia udziału w aukcji także głównych dostawców gazu dla PGNiG S.A., którzy będą mieli możliwość odkupienia tego



samego gazu w ramach programu po niższych cenach, realizując podwójne marże i jednocześnie powodując niedobór gazu na polskim rynku krajowym.

Ocena PGNiG SA w zakresie wielkości wolumenu gazu, jaką Spółka miałyby odstąpić na publicznej aukcji sprzedaży gazu w 2012 roku, wydaje się być wysoce deklaratywna. W ocenie PGNiG SA, uruchomienie Programu uwalniania gazu na zasadach publicznej aukcji sprzedaży gazu, powinno uprzedzić wprowadzenie, odpowiednich dla konkurencyjnego rynku, zmian w obowiązującym prawie, o czym szerzej w dalszej części Ankiety. Dodatkowo należałoby poddać ocenie obecny stan rynku gazu w Polsce, pod kątem gotowości istniejącej infrastruktury gazowej, przede wszystkim przesyłowej.

Bariery i ograniczenia w realizacji Programu – wolumen gazu

Ankieta zakłada udostępnienie przez PGNiG SA części rocznej prognozowanej sprzedaży na zasadach publicznej aukcji sprzedaży gazu już w 2012 r.:

1. Zwracamy uwagę, że w 2012 r. nie będzie jeszcze nadwyżek wolumenowych w krajowym bilansie gazu. Spółka w ramach Programu, w 2013 r. musiałaby udostępnić wolumen gazu przeznaczony na sprzedaż do swoich Klientów, co oznaczałoby w konsekwencji przekazanie wolumenu gazu wraz z Klientem.
2. Wolumen sprzedaży gazu do Klientów PGNiG SA w ok. 80% (w 2010 r. ok. 77%) pochodzi z importu, głównie z kontraktu z OOO Gazprom Eksport. Wszelkie zmiany w kontrakcie z OOO Gazprom Eksport, w tym zmiany dotyczące wielkości wolumenu importowanego gazu, następują w drodze porozumienia międzyrządowego.
3. W warunkach istniejących ograniczeń infrastruktury technicznej, w tym ograniczonej przepustowości i liczbie istniejących połączeń systemowych, wysoce utrudnione jest zaistnienie konkurencji w oparciu o inny gaz niż pochodzący z kierunku wschodniego.
4. Publiczna aukcja sprzedaży gazu jako towaru, mogłaby zostać uruchomiona najwcześniej w 2013 r. z realizacją w roku 2014, kiedy to pojawią się nadwyżki w bilansie gazu (*m.in. uruchomienie Terminala LNG, rozbudowa interkonektorów*),
5. Uruchomienie publicznej aukcji sprzedaży gazu wymaga od PGNiG SA gruntownego przygotowania w obszarze organizacyjnym obsługi aukcji, a przede wszystkim wypracowania odpowiedniej oferty cenowej produktu, przy uwzględnieniu uwarunkowań prawnych, dostosowanych do potrzeb wdrożenia Programu, ukierunkowanego na liberalizację rynku gazu.
6. Niezbędne jest wprowadzenie mechanizmu gwarantującego 100% poziom odbioru gazu w ramach realizowanego programu (zakupienia w ramach np. aukcji) w celu uniknięcia arbitrażu polegającego na optymalizowaniu cen zakupów przez uczestników, a wynikającego z różnic: pomiędzy ceną regulowaną (taryfową), ceną gazu w ramach programu i ceną gazu wynikającą z notowań na rynku europejskim.

1b. Czy gaz w Programie uwalniania gazu powinien być oferowany:

w określonych punktach wejścia do systemu przesyłowego? Tak / Nie

w punkcie wirtualnym?

Tak / Nie

w innym punkcie systemu?

Tak / Nie

Proszę o uzasadnienie odpowiedzi

Gaz sprzedawany w ramach publicznej aukcji powinien być oferowany w wirtualnym punkcie odbioru, pod warunkiem stworzenia odpowiedniej koniunktury do jego funkcjonowania, a w szczególności regulacji prawnych gwarantujących rozwiązania w przypadku ewentualnych sporów na drodze sądowej. Sprzedaż w tym punkcie jest korzystniejsza dla odbiorców, niż kupowanie w konkretnym punkcie wejścia do systemu Tak zorganizowany handel uniezależnia klienta od zachowania dostawców PGNiG S.A. na konkretnym punkcie wejścia do systemu i pozwala na kupowanie gazu pochodzącego z całej puli dostaw PGNiG S.A.

1c. Czy w ramach Programu uwalniania gazu mogą być preferowane zakupy gazu w kontraktach:

Jednodniowych	Tak / Nie
Miesięcznych	Tak / Nie
Kwartalnych	Tak / Nie
Półrocznych	Tak / Nie
Rocznych	Tak / Nie
dłuższych(jakich?)	Tak / Nie

Proszę o uzasadnienie odpowiedzi:

Bariery i ograniczenia w realizacji Programu – terminowość kontraktów

1. Dotychczasowe doświadczenia innych rynków wskazują, że optymalne są kontrakty roczne z możliwością rozliczeń i zamawiania u operatora zdolności przesyłowych w układzie miesięcznym oraz z określoną formułą cenową obowiązującą w całym w okresie trwania kontraktu.

1d. Jaka minimalna i jaka maksymalna wielkość podstawowego pakietu wyrażona w mln m³ powinna być Państwa zdaniem oferowana w publicznej aukcji sprzedaży gazu, aby zapewnić zainteresowanym podmiotom udział w Programie uwalniania gazu?

Minimum 10 mln m³

Maksimum wielokrotność 10 mln m³

Maksymalna wielkość wolumenu oferowana w publicznej aukcji sprzedaży gazu powinna stanowić wielokrotność 10 mln m³ gazu. Założyć należy, że w przyszłości poziom wolumenu oferowany na publicznej aukcji sprzedaży gazu będzie regulowany zgodnie z oczekiwaniami doświadczonego już rynku.



1e. Czy należy określić minimalną, jeśli tak to jaką, liczbę uczestników aukcji sprzedaży gazu ziemnego, aby osiągnąć istotny wzrost liczby uczestników rynku hurtowego?

tak

nie

liczba

Bariery i ograniczenia w realizacji Programu – liczba uczestników aukcji

1. W warunkach realnego rynku, kwestię liczby uczestników aukcji sprzedaży gazu ziemnego, powinien uregulować sam rynek, dlatego nie należy określać liczby uczestników aukcji. Ważne jest, aby podmioty uczestniczące w aukcji/giełdzie spełniały określone warunki, jak np.: były wypłacalne, posiadały odpowiednie poręczenia odbioru i zapłaty za gaz wylicytowany na aukcji/kupiony na giełdzie.
2. Należy przy tym zaznaczyć, że pojęcie „rynek hurtowy” nie jest zdefiniowany zarówno w obowiązującym PE jak i w niniejszej ankiecie. W naszej opinii rynek hurtowy powinien być wyznaczony poprzez szczegółowe określenie kryteriów definiujących ten rynek, co zagwarantuje poprawność w wdrożeniu i realizacji Programu.

1f. Czy w ramach Programu uwalniania gazu bylibyście Państwo zainteresowani zakupem gazu:

do dalszej odsprzedaży

Tak / Nie

jako odbiorcy końcowi

Tak / Nie

Proszę o uzasadnienie odpowiedzi:

Bariery i ograniczenia w realizacji Programu – zakup gazu przez PGNiG SA

1. Zakup gazu do dalszej odsprzedaży nie dotyczy PGNiG SA, ze względu na fakt, że to PGNiG SA w ramach Programu będzie udostępniał gaz na publiczną aukcję sprzedaży gazu.
2. PGNiG SA nie jest odbiorcą końcowym w rozumieniu ustawy Prawo energetyczne.

2. Program uwalniania gazu. Problem uwolnienia cen.

2a. Czy Prezes URE powinien uwolnić ceny sprzedaży gazu ziemnego niezwłocznie po przeprowadzeniu aukcji w ramach Programu uwalniania gazu i zwolnić z obowiązku przedkładania taryf do zatwierdzenia dla gazu sprzedawanego do:

odbiorców hurtowych

Tak / Nie

dużych odbiorców gazu*

Tak / Nie

średnich odbiorców gazu*

Tak / Nie



małych odbiorców gazu*

Tak / Nie

gospodarstw domowych

Tak / Nie

*** przy założeniu, że ich zużycie gazu wynosi: duży odbiorca – powyżej 25 mln m³/rok, średni odbiorca – powyżej 1 mln m³/rok do 25 mln m³/rok, mały odbiorca – do 1 mln m³/rok.**

Proszę o uzasadnienie odpowiedzi:

Bariery i ograniczenia w realizacji Programu – zwolnienie z obowiązku zatwierdzania taryf

1. Uwolnienie cen przez Prezesa URE, dla wszystkich grup odbiorców wymienionych w pyt. 2a, powinno nastąpić przed wprowadzeniem aukcji.
2. Zwolnienie z obowiązku przedkładania taryf do zatwierdzenia w odniesieniu do wszystkich grup odbiorców, eliminuje ryzyko powstania nierównych warunków cenowych, w których w ramach tej samej grupy odbiorców, uczestnicy aukcji otrzymują inną cenę gazu niż reszta odbiorców, którzy będą musieli płacić stawki wg taryf zatwierdzanych przez Prezesa URE.
3. Problematiczną kwestią może się okazać uwolnienie cen dla gospodarstw domowych – wszędzie dotychczas Programom uwalniania gazu towarzyszyło głównie uwalnianie cen dla odbiorców przemysłowych i dużych odbiorców. Jednakże, słusznym wydaje się postulat o uwolnienie cen dla wszystkich grup odbiorców, tak by w rezultacie realizacji Programu, nie tworzyć warunków dla subsydiowania wybranych grup odbiorców kosztem sprzedaży nieregulowanej.

2b. Czy ceny gazu powinny być uwolnione przez Prezesa URE dopiero po faktycznym wprowadzeniu gazu na rynek i na podstawie odrębnego badania rynku, przeprowadzonego:

po upływie roku

Tak / Nie

po upływie dwóch lat

Tak / Nie

po upływie trzech lat

Tak / Nie

o ile jego wyniki potwierdzą wypełnienie kryteriów rynku konkurencyjnego, określonych w art. 49 ustawy Prawo energetyczne?

Proszę o uzasadnienie odpowiedzi:

Bariery i ograniczenia w realizacji Programu – termin zwolnienia z obowiązku zatwierdzania taryf

Uwolnienie cen gazu przez Prezesa URE, powinno nastąpić przed wprowadzeniem gazu na giełdę ze względu na ryzyko zarzutu stosowania przez PGNiG SA dwóch różnych cen gazu – ceny ustalonej w wyniku przeprowadzonej aukcji i ceny taryfowej, zatwierdzonej przez Prezesa URE, co w konsekwencji doprowadzić może do powstania dualizmu cenowego, negatywnie wpływającego na kształtowanie relacji rynkowych i cenowych na styku Klient-Przedsiębiorstwo energetyczne. **Dualizm cenowy będzie motywował uczestników programu do eksportu gazu z Polski w kierunku: przede wszystkim Niemiec oraz**



Czech i Słowacji ale także do krajów leżących na wschodniej granicy Polski, w celu dokonani ich dalszego reeksportu na terytorium Polski po cenach gwarantujących uzyskanie dodatkowych marż.

Program uwalniania gazu. Wpływ na wykorzystanie rozbudowywanej infrastruktury.

3. Jaki będzie wpływ Programu uwolnienia gazu na wykorzystanie zdolności przesyłowych rozbudowywanych połączeń systemowych w punkcie wejścia Lasów, Cieszyn oraz otwarcie terminala LNG w Świnoujściu w 2014 r.?

pozytywny

negatywny

neutralny

Proszę o uzasadnienie odpowiedzi:

Bariery i ograniczenia w realizacji Programu – wpływ Programu na rozbudowywana infrastrukturę

Szacuje się, że uruchomienie Programu uwolnienia gazu będzie miało pozytywny wpływ na rozbudowę infrastruktury gazowej, pod warunkiem wprowadzenia rynkowych zasad ustalania cen gazu. Pozytywny wpływ będzie widoczny m.in. poprzez zwiększone zainteresowanie dostępnymi dziś transgranicznymi zdolnościami przesyłowymi oraz zwiększeniem liczby połączeń systemowych.

Program uwalniania gazu. Upowszechnienie informacji.

4 a. W jaki sposób powinna zostać upubliczniona informacja o Programie uwalniania gazu, aby projekt był efektywny?:

ogłoszenie przez PGNiG SA (strona internetowa, środki publicznego przekazu np. dzienniki polskie i zagraniczne)

tak

komunikat na stronie Prezesa URE

tak

komunikat na stronie ACER

tak

komunikat na stronie EFET

tak

inne sposoby (proszę wymienić, jakie)

tak

Konieczne jest wykorzystanie wszystkich możliwych kanałów przekazu, dzięki którym informacja o uruchomieniu Programu trafi do zainteresowanych podmiotów.

4 b. W jakim terminie powinna być powyższa informacja upubliczniona, aby projekt był efektywny?:

Proszę o uzasadnienie propozycji:

Bariery i ograniczenia w realizacji Programu – termin upublicznienia informacji dot. uruchomienia Programu



1. W ocenie Spółki, obecnie nie można jednoznacznie wskazać ścisłego terminu, w którym przekazanie informacji zapewni efektywność Programu,
2. Należy opracować szczegółowy harmonogram działań w kierunku wprowadzenia niezbędnych dla rozpoczęcia realizacji Programu zmian w obowiązującym prawie. Odpowiednie zmiany ustawodawcze umożliwią/ułatwią przygotowanie się uczestników rynku do udziału w uruchamianym Programie, w tym także PGNiG SA,
3. Termin upublicznienia informacji krótszy niż 6 miesięcy przed uruchomieniem Programu może spowodować że Programem uwalniania gazu będą zainteresowani nieliczni. Uczestnicy rynku muszą mieć realny termin, pozwalający na zapoznanie się z warunkami funkcjonowania Programu oraz podjęcie biznesowych, korporacyjnych decyzji.

Program uwalniania gazu. Ograniczenia i przesłanki formalne realizacji.

5. Jakie bariery prawne [przy założeniu, że transakcja zakupu gazu dokonywana jest w Polsce, w związku z czym kupującego nie dotyczą obowiązki wynikające z ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o zapasach ropy naftowej, produktów naftowych i gazu ziemnego oraz zasadach postępowania w sytuacjach zagrożenia bezpieczeństwa paliwowego państwa i zakłóceń na rynku naftowym (Dz. U. Nr 52, poz. 343 z późn. zm.) i rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 24 października 2000 r. w sprawie minimalnego poziomu dywersyfikacji dostaw gazu z zagranicy (Dz. U. Nr 95, poz. 1042)] może napotkać wdrażanie Programu uwalniania gazu ze strony obowiązujących przepisów, w tym w szczególności:

ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. z 2006 r., nr 89, poz. 625 z późn. zm)

jakie:

rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 2 lipca 2010 r w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu gazowego (Dz. U. Nr 133, poz. 891)

jakie:

rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 6 lutego 2008 r. w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń w obrocie paliwami gazowymi (Dz. U. Nr 28, poz. 165)

jakie:

ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2007 r., Nr 223, poz. 1655 z późn. zm.)

jakie:

ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. z 2006 r., nr 89, poz. 625 z późn. zm) -

jakie:

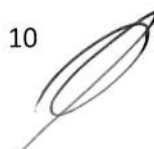
Należy raz jeszcze podkreślić, że Program uwalniania gazu w ocenie Spółki powinien przede wszystkim zostać przygotowany z uwzględnieniem zapewnieni bezpieczeństwa



energetycznego kraju. Zasady kształtujące konkurencyjny rynek gazu w Polsce nie mogą opierać się na założeniach sprzecznych z jego istotą dlatego też powinny być porównywalne do zasad obowiązujących w innych krajach, które wdrożyły rynek konkurencyjny. W kontekście bezpieczeństwa energetycznego należy mieć także na uwadze realną możliwość odpływu wolumenu gazu z Polski w przypadku, gdy jego cena będzie dużo niższa w stosunku do cen gazu funkcjonujących na rynkach zagranicznych. Mając na uwadze ograniczenia systemu przesyłowego, odpływ gazu krajowego spowoduje zachwianie gospodarki krajowej wynikające z deficytu w krajowym bilansie gazu, który nie będzie mógł być uzupełniony ze względu na ograniczenia techniczne w możliwości jego pozyskania. Nawet w sytuacji pojawienia się wolnych mocy przesyłowych, odpływ tańszego „polskiego gazu”, stworzy konieczność uzupełniania deficytu krajowego bilansu gazu, poprzez kupowanie droższego gazu spoza Polski.

Brak założeń do Programu uwalniania gazu nie pozwala na rzetelną i kompleksową ocenę zakresu koniecznych zmian w przepisach prawa regulujących funkcjonowanie rynku gazu. Z tego względu wstępnie możemy wskazać tylko niektóre zagadnienia, które niewątpliwie powinny znaleźć uregulowanie.

1. Brak jest definicji „rynku hurtowego”, tym samym nie znany jest krąg podmiotów do których adresowany jest Program uwalniania gazu.
2. Stworzenie zasad umożliwiających rozdzielenie umów przesyłowych na umowę na załączanie do systemu (na rynek/punkt wirtualny) i umowę na odbiór gazu z systemu (z rynku/punktu wirtualnego).
3. Brak regulacji w zakresie obrotu gazem w tzw. punkcie wirtualnym, dotyczących co najmniej;
 - a. Stworzenia platformy zgłaszania i wymiany informacji o transakcjach handlowych w punkcie wirtualnym i ich odzwierciedlenia w umowach przesyłowych,
 - b. Zasad bilansowania.
4. Brak odpowiednich przepisów jednoznacznie rozróżniających przesyłanie "fizyczne" (tzn. rzeczywiste przepływy) od "handlowego" - tj. od handlowych punktów wymiany do odbiorców.
5. Brak dostosowawczych uregulowań prawnych w zakresie zawierania i rozwiązywania obowiązujących umów z Klientami, dla zapewnienia realizacji Programu uwalniania gazu, w sposób zapewniający równowagę interesów odbiorców i przedsiębiorstwa obrotu będącego spółką giełdową, jak również elastycznego kształtowania umowy przesyłowej stanowiącej istotny element usługi kompleksowej.
 - a) Postanowienia obecnie zawieranych umów kompleksowych sprzedaży i dostarczania paliwa gazowego w zakresie możliwości wcześniejszego ich wypowiedzenia stanowią istotny problem z punktu widzenia realizacji Programu gdyż:
 - ✓ umowy zawarte na czas *nieokreślony* wskazują długie terminy ich wypowiedzenia - terminy wypowiedzeń: od 1 roku do maksymalnie 3 lat,
 - ✓ umowy zawarte na czas *określony*, w celu realizacji przez odbiorcę projektu typu „project finance” (głównie elektroenergetyka), zawierają postanowienia gwarantujące odbiorcy ciągłość dostarczania paliwa gazowego i tym samym brak możliwości skutecznego wypowiedzenia umowy.
 - ✓ W przypadku odstąpienia którejkolwiek ze stron od Umowy, Sprzedawca lub Odbiorca przekazując odpowiednio Odbiorcy lub Sprzedawcy informację o odstąpieniu, ma obowiązek pokrycia drugiej stronie udokumentowanych strat pozostających w bezpośrednim związku przyczynowym z danym zdarzeniem (z wyłączeniem utraconych korzyści). Na podstawie takiego postanowienia,



istnieje konieczność pokrywania wzajemnych kosztów wynikających: dla Odbiorcy w związku z obowiązkiem zakupu paliwa gazowego u innego sprzedawcy zaś u Sprzedawcy z możliwością niewywiązania się Sprzedawcy z postanowień (np. ToP) z kontraktów importowych.

- ✓ W przypadku niedotrzymania przez Sprzedawcę istotnych zobowiązań wynikających z Umowy (tj. niedostarczenie paliwa gazowego przez okres kolejnych 6 miesięcy), Sprzedawca zapłaci odbiorcy odszkodowanie za udokumentowane straty rzeczywiste (z wyłączeniem utraconych korzyści) do wysokości maksymalnej tj. nawet 15 mln USD.
- 6. Brak odpowiednich przepisów, które regulowałyby sposób i proces zmniejszenia odbioru gazu w ramach obecnie zawieranych umów i możliwości zakupu gazu na aukcji w ramach Programu poprzez wprowadzenie obliigo kupowania gazu poza umowami z PGNiG SA. Następstwem tych regulacji, powinny być postanowienia umów zawierające zasady i obowiązki w zakresie minimalnych i maksymalnych ilości odbioru gazu oraz ewentualnych roszczeń w przypadku nie wywiązania się jednej ze stron.
- 7. W przypadku objęcia Programem gospodarstw domowych, dostosowania mogą wymagać regulacje dotyczące sprzedawcy z urzędu i prawa odbiorcy paliw gazowych w gospodarstwie domowym do skorzystania z zakupów na aukcji (art. 5a ust.1 Prawa energetycznego).

rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 2 lipca 2010 r w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu gazowego (Dz. U. Nr 133, poz. 891) -

jakie:

1. Rozporządzenie powinno zostać dostosowane niezwłocznie po nowelizacji Prawa energetycznego w zakresie pozwalającym na Realizację Programu w sposób równoważący interesy uczestników Programu.

rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 6 lutego 2008 r. w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń w obrocie paliwami gazowymi (Dz. U. Nr 28, poz. 165) -

jakie:

1. Rozporządzenie powinno zostać dostosowane niezwłocznie po nowelizacji Prawa energetycznego w zakresie pozwalającym na Realizację Programu w sposób równoważący interesy uczestników Programu, w tym w szczególności wprowadzenie zapisów umożliwiających kształtowanie cen paliwa gazowego w oparciu o mechanizmy rynkowe.

ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2007 r., Nr 223, poz. 1655 z późn. zm.) -

jakie:

1. Jeżeli zamówienie na dostawy (w tym zakup na aukcji) jest dokonywane na giełdzie towarowej w rozumieniu przepisów o giełdach towarowych, w tym na giełdzie towarowej innych państw członkowskich Europejskiego Obszaru Gospodarczego zastosowanie ma przesłanka umożliwiająca dokonanie przez zamawiających zamówienia z wolnej ręki. W pozostałych przypadkach zakupu gazu ziemnego wynika



z konieczność stosowania Prawa zamówień publicznych przez szeroko rozumiane podmioty publiczne.

2. Giełda gazu musi zostać ukształtowana w sposób zgodny z przepisami o giełdzie towarowej rozumianej jako zespół osób, urządzeń i środków technicznych zapewniający wszystkim uczestnikom obrotu jednakowe warunki zawierania transakcji giełdowych oraz jednakowy dostęp w tym samym czasie do informacji rynkowych, a w szczególności do informacji o kursach i cenach towarów giełdowych oraz o obrotach towarami giełdowymi. Tylko w takim przypadku Zamawiający zobowiązani do stosowania ustawy będą mogli dokonywać Zamówień z wolnej ręki na giełdzie towarowej.
3. Istotną barierą prawną wynikają z przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych jest podział podmiotów na te, które muszą stosować ustawę i takie, które są z jej stosowania zwolnione (nie podlegające jej przepisom). Takim przykładem jest np. rezerwacja mocy przesyłowej gdzie zainteresowany zgłasza się do procedury Open Season ogłoszonej przez Operatora Systemów Przesyłowych Gaz – System S.A. gdzie podmioty, które muszą stosować ustawę znajdują się w pozycji mniej korzystnej niż pozostałe.
4. Wynikiem przedmiotowej procedury jest podpisanie umowy o świadczenie usługi przesyłania gazu ziemnego. Umowa zostaje zawarta między Zleceniodawcą Usług Przesyłowych (ZUP), zgodnie z definicją zawartą w Regulaminie procedury Open Season, a spółką OGP Gaz-System.
5. Podmiot zobowiązany do stosowania ustawy Prawo zamówień publicznych („ustawy Pzp”) i będący zamawiającym sektorowym (art.132 ustawy Pzp). Zamawiającym zgodnie z definicją zawartą w ustawie jest osoba prawna obowiązana do stosowania ustawy, natomiast Wykonawcą osoba prawna, która ubiega się o udzielenie zamówienia publicznego, złożyła ofertę lub zawarła umowę w sprawie zamówienia publicznego.
6. Z ustawy Pzp wynikają obowiązki, które muszą zostać zrealizowane niezależnie od ogłoszonej przez Gaz – System S.A. procedury Open Season oraz jej Regulaminu. Na gruncie ustawy Pzp taki podmiot jest Zamawiającym (zleceniodawcą Usług Przesyłowych – zgodnie z Regulaminem), natomiast Gaz – System Wykonawcą zobowiązanym w wyniku uruchomionej przez Zamawiającego procedury udzielenia zamówienia publicznego złożyć ofertę, do której zostaną załączone wymagane ustawą Pzp dokumenty. W wyniku uruchomionej procedury udzielenia zamówienia publicznego w trybie z wolnej ręki, Zamawiający ma obowiązek również poinformować Prezesa Urzędu Zamówień Publicznych o wszczęciu przedmiotowego postępowania.
7. Jak widać z powyższego mamy tutaj rozbieżność, na jakim etapie ogłoszonej procedury Open Season, który z podmiotów jest Zamawiającym (zleceniodawcą), a który Wykonawcą. Ponadto, należy zwrócić uwagę na dodatkowe wymagania nałożone przez ustawę Pzp takie jak konieczność uruchomienia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, otrzymania od wykonawcy wymaganych prawem dokumentów, poinformowanie Prezesa UZP o wszczęciu procedury o udzielenie zamówienia publicznego. Należy podkreślić, że uczestnicy procedury Open Season, którzy nie są zobowiązani do stosowania ustawy Pzp są tym samym w uprzywilejowanej sytuacji.

inne (podaj, jakie):



6. Czy powinny być uwzględnione także inne niż Program uwalniania gazu metody, dzięki którym można osiągnąć istotny postęp rozwoju hurtowego rynku gazu ziemnego w Polsce?

Tak / Nie

Jeśli tak, to jakie? (proszę podać przykłady)

Przykłady:

Deregulacja cen paliwa gazu ziemnego na co zwróciła uwagę Komisja Europejska w uzasadnionej opinii skierowanej do Rządu Polskiego.

Rozbudowa szeroko pojętej infrastruktury gazowej w tym np. budowa gazociągów transgranicznych przez OGP Gaz System i rozbudowa systemu wysokiego ciśnienia, który w wielu miejscach jest całkowicie niewydolny i powoduje ograniczenie rynku sprzedaży gazu, w sposób naturalny i efektywny może zapewnić powstanie rynku konkurencyjnego.

7. Czy realizacja przez PGNiG SA aukcji sprzedaży gazu ziemnego w ramach Programu uwalniania gazu, skonsultowanego z regulatorem i organem ochrony konkurencji i konsumentów, w uwarunkowaniach prawnych i organizacyjnych 2011 r. może przyczynić się do zdemonopolizowania sektora gazowniczego i zapewnić rozwój konkurencji:

Tak / Nie

Proszę o uzasadnienie odpowiedzi.

Bez zmian prawnych i organizacyjnych nie jest możliwe przeprowadzenie aukcji sprzedaży gazu ziemnego w ramach Programu uwalniania gazu. Obowiązujące otoczenie prawne uniemożliwia zdemonopolizowanie rynku gazu, gdyż zostały stworzone dla rynku regulowanego.

8. Czy realizacja Programu uwalniania gazu powinna być wdrożona na podstawie decyzji administracyjnej regulatora lub organu ochrony konkurencji i konsumentów, po ustanowieniu szczególnych podstaw prawnych?

Tak / Nie

Proszę o uzasadnienie odpowiedzi.

Ankieta nie wskazuje alternatywnego sposobu wdrożenia Programu. Nie ulega wątpliwości, że przed wdrożeniem Programu, czy nawet jego pierwszego etapu niezbędne są zmiany prawne. Ponieważ przedmiotem Programu jest tylko gaz dostarczany na rynek przez PGNiG, zaś w ocenie PGNiG nie ma możliwości powstania nadwyżek na krajowym rynku gazu, które mogłyby być przedmiotem sprzedaży na aukcji, **Program dotyczyć może zatem wyłącznie puli gazu już zakontraktowanego przez odbiorców krajowych w ramach istniejących umów.**

9. Czy chcieliby Państwo przekazać dodatkowe uwagi na temat warunków realizacji Programu uwolnienia gazu lub innych kwestii dotyczących liberalizacji polskiego rynku gazu zaplanowanej na lata 2013-2014?

Tak / Nie



Do ankiety powinno zostać dołączone opracowanie, wskazujące co najmniej założenia PUG oraz pożądany kształt zliberalizowanego rynku gazu, gdyż informacje te mają zasadniczy wpływ na udzielenie odpowiedzi.

IV. DANE KONTAKTOWE

Proszę podać nazwisko, adres oraz nr telefonu i faksu osoby odpowiedzialnej za opracowanie odpowiedzi, do której można zwrócić się o wyjaśnienia lub dodatkowe informacje.

Rafael Świąder tel 22 589 45 29 Rafael.swiader@pgnig.pl	Warszawa, 30.09.2011	 DYREKTOR Departament Regulacji Andrzej Janiszowski
<i>imię, nazwisko osoby, która wypełniła ankietę nr telefonu, adres e-mail</i>	<i>miejsowość i data</i>	<i>podpis osoby/osób upoważnionych do reprezentacji</i>

Dziękujemy za współpracę!